

Forslag til forespørgselsdebat om, at der på baggrund af den nye kommunale struktur gives de tidligere kommuner mulighed for at opnå mindst én plads som kredsmandat eller en betegnelse som geografisk repræsentant.

(Medlem af Inatsisartut Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø)

Naalakkersuisut skal indledningsvist takke for forslaget til forespørgselsdebat.

Med forslaget ønsker medlem af Inatsisartut Aqqaluaq B. Egede drøftet mulighederne af, at der gives de tidligere kommuner mulighed for at opnå en plads som kredsmandat, eller en betegnelse som geografisk repræsentant ved de kommende kommunalbestyrelsesvalg. Naalakkersuisut ser frem til tilkendegivelserne fra partierne

Valget til Overgangsudvalget den 8. april 2008 blev afholdt i henhold til Landstingslov nr. 14 af 19. november 2007 om strukturreform af den kommunale sektor. Denne lov, i daglig tale kaldet særloven, blev vedtaget med henblik på at regulere sammenlægningen af kommunerne til nye storkommuner, samt regulere overgangsudvalgenes funktionsperiode fra maj 2008 til den 1. januar 2009. Loven fastslog samtidig at overgangsudvalgene automatisk fortsatte som kommunalbestyrelser efter den 1. januar 2009.

Følgende fremgår af særlovens § 4, stk. 2: *”For hver oprindelig kommune, der indgår i den nye kommune, vælges ét af mandaterne i den nye kommunes kommunalbestyrelse som en geografisk repræsentant. Mandatet som geografisk repræsentant for en af de oprindelige kommuner, tilfalder den kandidat i det største parti eller kandidatforbund, som har opnået flest personlige stemmer i den oprindelige kommune.”*

Ordningen med geografisk repræsentation blev etableret for at sikre, at samtlige oprindelige kommuner som indgik i de nye storkommuner blev repræsenteret med mindst en plads i overgangsudvalget og dermed i kommunalbestyrelsen.

Når der i foråret 2013 skal afholdes valg til nye kommunalbestyrelser vil valget blive afholdt i henhold til den almindelige kommunale valglov, da særlovens regler om valg til overgangsudvalg i sagens natur ikke mere er gældende. Ordningen med geografisk repræsentation findes ikke i den nuværende kommunale valglov. Såfremt ordningen ønskes opretholdt, skal der derfor foretages ændringer i loven.

Yderligere kan nævnes, at en række bestemmelser i den nuværende kommunale valglov, §§ 5, 6, 41-43, og 65 med vedtagelsen af særloven i 2007 blev ændret og ophævet i forbindelse med valget til overgangsudvalgene. Det er derfor nødvendigt at disse bestemmelser på ny vurderes og eventuelt sættes i kraft. Dette gælder også for bestemmelsen i særlovens § 8 om valg til fælles bygdebestyrelser.

Yderligere kan det nævnes, at Inatsisartut ved FM2010/141 pålagde Naalakkersuisut at fremsætte forslag til ændring af landstingsloven om valg til kommunalbestyrelser,

bygdebestyrelser og menighedsrepræsentationer, hvorved der i landstingsloven indsættes en bestemmelse svarende til § 2 i landstingsloven om valg til Grønlands Landsting.

For at indsamle erfaringer omkring den geografisk repræsentant-ordning, anmodede Indenrigskontoret i januar kommunerne og Kanukoka om at redegøre for de hidtidige erfaringer med ordningen.

KANUKOKA har efter drøftelser med kommunerne og efter behandling i KANUKOKAs bestyrelse sammenfattende tilkendegivet, at spørgsmålet om geografiske repræsentanter og om lokal politisk repræsentation i øvrigt bør undergives en grundig politisk og administrativ behandling.

Med henblik på tilretning af lovgivningen i god tid inden næste kommunalbestyrelsesvalg er arbejdet iværksat, og kommunerne og KANUKOKA vil blive inddraget i dette arbejde.

Det der skal drøftes i dag, er om den midlertidige ordning med valg af geografisk repræsentation til kommunalbestyrelser skal gøres permanent, eller om den hidtidige ordning, hvor det alene er stemmetallene, og ikke et geografisk tilhørsforhold, der skal gælde fremover.

Som forslagsstilleren anfører, kan begrundelsen for at bibeholde den midlertidige ordning med geografisk repræsentation være, at sikre at den demokratiske indflydelse ikke bliver udhulet, og at den lokale viden de enkelte steder samt borgerens nære tilknytning til de folkevalgte bliver tilgodeset og opretholdt.

Som begrundelse for at bibeholde den hidtidige ordning, hvor det alene er stemmetallene, og ikke et geografisk tilhørsforhold, der afgør om man opnår valg til kommunalbestyrelsen kan anføres, at nogle kandidater fra små byer ved valget til overgangsudvalgene i 2008 blev valgt ind i overgangsudvalgene med langt færre stemmer end kandidater fra større byer, der ikke blev indvalgt.

Som eksempel på dette kan nævnes, at en geografisk repræsentant til valget i 2008 blev indvalgt med 28 stemmer mens en anden kandidat fik 88 stemmer og ikke blev indvalgt. I en anden kommune blev en geografisk repræsentant indvalgt med 86 stemmer, mens en anden kandidat ikke blev indvalgt med 118 stemmer.

Det har også givet anledning til overvejelser om det er i overensstemmelse med hensigterne bag valgene af geografiske repræsentanter, at en geografisk repræsentant i en tidligere kommuneby efter valget kan flytte til en anden by indenfor den nye storkommune og samtidig bevare sin status som geografisk repræsentant for den by vedkommende boede i ved valget, mens den oprindelige by ikke længere er sikret den nære tilknytning til den folkevalgte.

Naalakkersuisut har derfor til hensigt at fremsætte et forslag til en ny kommunal valglov på forårssamlingen 2012, hvor der vil være mulighed for at regulere ovennævnte områder. Naalakkersuisut anser drøftelserne i dag som et vigtigt bidrag i forbindelse med fremsættelsen af forslag til ny kommunal valglov på FM2012. Naalakkersuisut vil i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til en ny kommunal valglov inddrage kommunerne og KANUKOKA i arbejdet.

Med disse ord vil jeg overlade punktet til en konstruktiv og nyttig debat i Inatsisartut.